

УДК 378:37.011.3-051:784:39:316.7:005.336.2-043.83(045)
DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/60-4-26>

Віталій СИМОНЯН,
orcid.org/0000-0002-3338-2960

*аспірант кафедри педагогіки дошкільної, початкової освіти та освітнього менеджменту
Мукачівського державного університету
(Мукачево, Закарпатська область, Україна) vitalii.simonian@gmail.com*

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ЕТНОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВИКЛАДАЧА ВОКАЛУ

У статті обґрунтовано сутність низки термінів: «умова», «педагогічна умова», «мотив», «мотивація», «інтеграція», «інтеграція міждисциплінарного підходу». Проаналізовано дефініції поняття «педагогічна умова», сформульовано авторське визначення терміна (сукупність певних форм, методів, засобів, творчих ситуацій, що зумовлюють функціонування й розвиток усіх структурних компонентів етнокультурної компетентності, які спрямовані на вдосконалення професійних якостей майбутнього викладача вокалу).

Мета статті – виокремлення педагогічних умов формування етнокультурної компетентності майбутнього викладача вокалу в процесі фахової підготовки в закладі вищої освіти.

На основі теоретичного аналізу вітчизняних праць вивчено підходи до трактування терміносполучення «педагогічні умови». З огляду на мету професійної підготовки майбутнього викладача вокалу, аргументовано авторське бачення стосовно досліджуваного поняття. Унаслідок рефлексії 30 наукових розвідок виокремлено найбільш частотні педагогічні умови підготовки майбутніх фахівців у галузі музичного мистецтва, що описані в студіях. Таке теоретичне підґрунтя взято за основу для розроблення авторських педагогічних умов формування етнокультурної компетентності майбутнього викладача вокалу: педагогічне стимулювання художньо-творчої майстерності майбутнього викладача вокалу, що передбачає формування мотивації й ціннісного ставлення викладача вокалу до власної культури та культури інших народів, залучає комплекс мотивів у процесі фахової підготовки; інтеграція етнокультурного контенту в змісті підготовки майбутнього викладача вокалу, спрямована на планування етнокультурного змісту в низці фахових дисциплін, що формують етнокультурну компетентність майбутнього викладача вокалу; активне використання педагогічного інструментарію для формування етнокультурної компетентності майбутнього викладача вокалу в процесі підготовки у ЗВО, що прогнозує активне залучення до процесу підготовки здобувачів педагогічного інструментарію, покликаною формувати етнокультурну компетентність майбутнього викладача вокалу; сприяння етнокультурно-орієнтованій самоосвітній діяльності майбутніх викладачів вокалу, що спрямована на постійний діяльнісний процес саморозвитку як на систематичне використання всіх знань здобувача під час фахової підготовки в закладах вищої освіти.

***Ключові слова:** умова, педагогічна умова, мотив, мотивація, інтеграція, інтеграція міждисциплінарного підходу.*

Vitalii SYMONIAN,
orcid.org/0000-0002-3338-2960

*Postgraduate student at the Department of Pedagogy for Preschool,
Primary Education and Educational Management
Mukachevo State University
(Mukachevo, Transcarpathian region, Ukraine) vitalii.simonian@gmail.com*

PEDAGOGICAL CONDITIONS USED TO DEVELOP THE ETHNO-CULTURAL COMPETENCE OF PRE-SERVICE VOCAL TEACHERS

The article considers terms including “condition”, “pedagogical condition”, “motive”, “motivation”, “integration”, “integration of interdisciplinary approach”. The “pedagogical condition” concept analysis was used to define this term taking into consideration the research focus. The author interprets pedagogical conditions as a set of certain forms, methods, means, creative situations used to develop all the ethno-cultural competence structural components, which in turn are aimed at improving the professional qualities of the pre-service vocal teacher.

The purpose of the article is to highlight the pedagogical conditions for the formation of the ethnocultural competence of the pre-service vocal teacher in the professional training that takes place at a higher education institution.

The approaches taken by Ukrainian researchers to interpret the concept of “pedagogical conditions” have been studied applying the desk research. Taking into account the purpose for pre-service vocal teacher professional, the author’s vision of the “pedagogical condition” concept has been offered. In order to identify author’s pedagogical conditions to develop pre-service vocal teacher’s ethnocultural competence the works of 30 Ukrainian scientists were analyzed. As a result the most frequently used pedagogical conditions referring to the area of musical art have been singled out. The recent scholarly

publications are taken as the foundation for the author to identify the pedagogical conditions to develop the pre-service vocal teacher's ethnocultural competence. They are: pedagogical stimulation of the artistic and creative skill of the pre-service vocal teachers, which involves a complex of motives to develop motivation and attitude of the pre-service vocal teacher towards his/her own culture and the culture of other peoples in the process of professional training; the integration of ethnocultural content into the content of the mandatory and elective courses for training the pre-service vocal teachers; the active use of pedagogical tools that engages a wide range of practices and technologies to develop the ethnocultural competence of the pre-service vocal teacher at higher education institutions; promotion of ethno-culturally oriented self-educational activity of pre-service vocal teachers, aimed at a continuous activity process of self-development that ensures the systematic use of student knowledge in the process of professional training at institutions of higher education.

Key words: condition, pedagogical condition, motive, motivation, integration, integration of interdisciplinary approach.

Постановка проблеми. Інтеграція України до європейського та світового співтовариств актуалізує збереження власного історичного досвіду й національної ідентичності. Прогрес у розбудові громадянського суспільства зумовлює зміни в системі всієї освіти й мистецької освіти зокрема. Ціннісним підґрунтям сучасної української нації є культурна та мистецька спадщина, тому розвиток мистецької освіти України у ХХІ столітті потребує кардинальних змін у підготовці науково-педагогічних кадрів музичної освіти. Нині запотребовані педагогічні працівники, здатні створювати умови для розвитку й самореалізації кожної особистості, навчати та виховувати нову генерацію українців, які поважають власну культуру, люблять свій народ, передають наступним поколінням відчуття гордості за досягнення України. Воєнний стан, у якому перебуває Україна з 24 лютого через агресію російської федерації, диктує нові вимоги до викладачів мистецьких дисциплін в університетах, зокрема до викладачів вокалу. Такі вимоги не обмежені формуванням у здобувачів вокально-виконавської майстерності, а спрямовані на утвердження національної ідентичності громадянина України. Отже, наукове зацікавлення становить проблема окреслення оптимальних педагогічних умов, які вможливають формування етнокультурної компетентності (далі – ЕКК) майбутнього викладача вокалу в процесі фахової підготовки.

Аналіз досліджень. Питання педагогічних умов формування ЕКК майбутніх учителів музики та вчителів музики закладів загальної середньої освіти студіювали К. Беннет, Б. Біасутті, Ч. Бо, І. Боднарук, Х. Їмей, В. Лабунець, К. Сен-Море, О. Такривська-Нагиналюк, Г. Цзін, Н. Цюлюпа, Р. Чорпіта, Ч. Чун, Д. Шифф, А. Шіавіо; майбутніх учителів музики й хореографії – Л. Цянь; майбутніх учителів музичного мистецтва та вчителів музичного мистецтва закладів загальної середньої освіти – Ч. Вей, С. Вейвей, О. Горбенко, А. Денгаова, Е. Куцин, М. Малахова, О. Москва, І. Синевич, Ч. Танлінь, В. Хайлун; викладачів вокалу та майбутніх викладачів вокалу – В. Гаснюк, Т. Жуй,

М. Сухолова, Я. Сяохан, П. Юй; у сфері вокальної підготовки – Ч. Бо, І. Боднарук, С. Вейвей, Т. Жуй, О. Москва, М. Сухолова, У. Сюань, Я. Сяохан, Ч. Танлінь, Г. Цзін, Ч. Чун, П. Юй; майбутніх фахівців виконавської майстерності – В. Воеводін, О. Горбенко, Т. Жуй, В. Лабунець, М. Сухолова, Я. Сяохан, О. Такривська-Нагиналюк, Н. Цюлюпа, Н. Цяньцян, Р. Чорпіта, П. Юй. Розгорнутий аналіз студій слугує підставою для виокремлення й характеристики педагогічних умов ЕКК майбутнього викладача вокалу.

Мета статті полягає у виокремленні педагогічних умов формування етнокультурної компетентності майбутнього викладача вокалу в процесі фахової підготовки в закладі вищої освіти.

Виклад основного матеріалу. Сформована етнокультурна компетентність (далі – ЕКК) майбутнього викладача вокалу вможливує пізнання музичної культури власного та інших народів, налагодження творчої взаємодії між різними етнічними музичними культурами, появу відчуття гордості за власний народ, сприяння національній самоідентифікації особистості. Щоб формувати ЕКК, необхідно створити педагогічні умови для пізнання системи цінностей як власного етносу, так і етносів інших народів, педагогічно стимулювати етнокультурну спрямованість усього процесу фахової підготовки майбутнього викладача вокалу.

У сучасних наукових дослідженнях поширене поняття «педагогічна умова». У «Великому тлумачному словнику сучасної української мови» лексичну одиницю «умова» зафіксовано зі значенням необхідної обставини, «яка вможливує здійснення, створення, утворення чого-небудь або сприяє чомусь» (Бусел, 2001: 1506). У словнику-довіднику з професійної педагогіки «умови» схарактеризовані як «обставини, за яких залежить та відбувається цілісний продуктивний педагогічний процес професійної підготовки фахівців, що опосередковується активністю особистості, групою людей» (Семенова, 2006: 193). Під «умовами» М. Малькова розуміє «сукупність зовнішніх і

внутрішніх обставин (об'єктивних заходів) освітнього процесу, від реалізації яких залежить досягнення поставлених дидактичних цілей» (Малькова, 2006: 17).

Педагогічні умови постають предметом дослідницької уваги багатьох науковців. У словнику-довіднику з професійної педагогіки термін «педагогічні умови» репрезентований крізь призму філософського осмислення понять «педагогічний процес» та «умови» (Семенов, 2006). Цікаву позицію щодо інтерпретації терміна «педагогічна умова» обґрунтовує Л. Пастушенко, описуючи педагогічні умови через освітнє середовище: «чинники, що зумовлюють функціонування механізму, який забезпечує розвиток професійної компетентності майбутнього вчителя музичного мистецтва» (Пастушенко, 2017). Варті уваги міркування В. Манька стосовно того, що «педагогічні умови» – це взаємопов'язана сукупність внутрішніх параметрів і зовнішніх характеристик функціонування, що забезпечує високу результативність навчального процесу й увідповіднена з психолого-педагогічними критеріями оптимальності (Манько, 2000: 153). На підставі аналізу дефініцій сформульовано авторське визначення термінополучення «педагогічна умова формування етнокультурної компетентності майбутнього викладача вокалу»: сукупність певних форм, методів, засобів, творчих ситуацій, що зумовлюють розвиток усіх структурних компонентів етнокультурної компетентності майбутнього викладача вокалу в процесі фахової підготовки в закладі вищої освіти.

Наукові джерела засвідчують, що вітчизняні науковці активно студіюють феномен «педагогічні умови підготовки майбутніх фахівців у галузі музичного мистецтва». Зважаючи на глобалізаційні зрушення та мету формування ЕКК майбутнього педагога, Л. Маєвська розподіляє педагогічні умови на два блоки: 1) етнокультурна ідентифікація педагога, що охоплює такі характеристики, як об'єктивна (культурна основа) та суб'єктивна (самоприписування); 2) творча педагогічна діяльність через «занурення» у світ етнокультури – етнокультурна теоретична підготовка майбутніх педагогів як основа готовності до етнокультурного виховання школярів (Маєвська, 2006: 303–309). Окреслені педагогічні умови оптимізують не лише засвоєння історичної цінності етнокультури, а й формування готовності транслювати ціннісні орієнтири на тлі етнокультурного прогресу змін у системі вищої освіти.

У дослідженнях представлено різні педагогічні умови формування ЕКК, зокрема педагогічні умови формування ЕКК майбутніх учителів

музики в умовах полікультурного середовища (У. Іфан): інформаційно-накопичувальна педагогічна умова, що забезпечує формування пізнавально-операційного компонента підготовки студентів до роботи в полікультурному середовищі на основі вивчення мистецтва різних етносів; мотиваційно-стимульовальна педагогічна умова, що спрямована на формування практиологічно-творчого й мотиваційно-ціннісного компонентів через стимулювання мотивації до опанування навичок застосування музичного фольклору для виконання завдань, які постають у полікультурному середовищі; мобілізаційно-комунікативна умова, що прогнозує реалізацію знань і навичок, творчих можливостей у різних педагогічних ситуаціях (Іфан, 2012: 9-10).

Педагогічні умови формування ЕКК майбутніх учителів музики в процесі фахової підготовки (Л. Лу) такі:

1) спрямованість на формування ціннісного ставлення студентів до майбутньої фахової діяльності як високоінтелектуальної праці та розвиток позитивної мотивації до формування власної етнокультурної компетентності, що зосереджує увагу на впровадженні педагогічних установок, цінностей, естетичних ідеалів, смаків здобувачів у співвідношенні з системою етнічних і національних цінностей, оволодіння сукупністю педагогічного інструментарію етнокультурного компонента фахової підготовки здобувачів (мистецька, педагогічна, науково-дослідницька й самостійна творча діяльність у процесі фахової підготовки);

2) створення етнокультурного освітнього простору ЗВО, з огляду на виховний і пізнавальний потенціал художньо-культурних, національно-регіональних, сімейно-побутових традицій; створення атмосфери творчості та самостійності для вияву креативної ініціативи особистості;

3) упровадження етнокультурної та музично-фольклорної проблематики як змістової основи етнокультурної компетентності (різноманітна мистецька діяльність студентів й аналіз вікових особливостей студентів);

4) стимулювання творчої самореалізації студентів завдяки активізації художньо-творчої діяльності на основі групових організаційних форм навчально-виховної роботи, з огляду на поглиблене усвідомлення художньої сутності музичної народної творчості основного етносу та етноменшин;

5) участь студентів у відборі змісту, методів і форм навчально-виховного процесу для передавання здобувачам інструментарію самопізнання

й самовдосконалення, де забезпечено суб'єкт-суб'єктні та суб'єкт-об'єктні відношення;

б) реалізація ідеї «діалогу культур», що відбувається за допомогою залучення здобувачів до міжкультурної комунікації (Лу, 2014: 14-15).

Серед педагогічних умов формування ЕКК майбутніх учителів музики в процесі фахового навчання (С. Цзяюй) виокремлено таку педагогічну умову, як методичне забезпечення сформованості вектору етнокультурної спрямованості мисленнєвого процесу студентів факультетів мистецтв педагогічних університетів на базі перманентного розширення кола етнокультурних (пізнавальних і художньо-естетичних) потреб та інтересів, що дає змогу створити комфортні умови в освітньому середовищі для ефективної реалізації творчого потенціалу, з огляду на етнокультурну підготовку здобувачів як майбутніх учителів музики. Провідною щодо зазначеної є така умова, як етнокультурізація фахового навчання майбутніх учителів музики. Ця умова розширює зміст навчальних дисциплін завдяки активації етнокультурного й етнопедагогічного елементів у навчальних курсах. Крім того, педагогічною умовою формування етнокультурної компетентності майбутнього вчителя музики в процесі фахового навчання є створення етнокультурного освітнього середовища на базі міжпредметної інтеграції навчальних дисциплін, що входять до складу фахового навчання здобувачів факультетів мистецтв у педагогічних закладах вищої освіти (Цзяюй, 2017: 10).

Наукове зацікавлення становить модель формування етнокультурної компетентності майбутніх учителів музики і хореографії, що запропонована Ч. Їн та представлена крізь призму педагогічних умов: актуалізація ціннісного ставлення майбутніх учителів музики й хореографії до оволодіння етнокультурною компетентністю; створення етнотолерантного середовища в освітньому процесі ЗВО; реалізація особистісно орієнтованого підходу в процесі формування етнокультурної компетентності майбутніх учителів музики та хореографії у вищих педагогічних закладах вищої освіти України (Їн, 2020: 311).

Дотичними до задекларованої проблеми є праця науковців Ю. Мережко, С. Гмиріної та Т. Киченко, де виокремлено педагогічні умови формування етнокультурної компетентності майбутніх викладачів вокалу, а саме: упровадження в освітній процес чітких і доцільних педагогічних установок для студентів, формування духовних, національних цінностей, естетичних ідеалів, художніх смаків; формування етнокультурного освітнього простору у вищій школі, з огляду на

пізнавально-виховний потенціал національних, культурних, сімейно-побутових традицій; планування в музично-педагогічному репертуарі фольклорних творів, народних пісень; активізація й підтримка творчої самореалізації студентів у процесі художньо-творчої діяльності (Мережко та ін., 2022). На сьогодні це єдина наукова робота, що корелює з дослідженням педагогічних умов формування етнокультурної компетентності майбутнього викладача вокалу.

Частотний аналіз педагогічних умов формування ЕКК майбутніх фахівців у галузі музики (учителів музики, майбутніх учителів музики й музичного мистецтва, музики і хореографії, викладачів вокалу та майбутніх викладачів вокалу), що описані в 30 наукових працях, уможлиблює виокремлення найбільш уживаних умов: **мотиваційна педагогічна умова:** С. Вейвей (педагогічне стимулювання щодо набуття магістрантами музичного мистецтва позитивного досвіду з вокального виконавства), В. Лабунець, В. Хайдун, Г. Цзян, У. Сюань, Н. Цюлюпа, Т. Жуй, Т. Лінь, У. Сюань; **педагогічна умова, спрямована на активізацію самореалізації:** Н. Цюлюпа (активізація виконавської діяльності студентів), Л. Цяньцянь, М. Сухолова, О. Москва, О. Тарківська-Нагиналюк, Х. Їмей, Ч. Бо, Ч. Чун. **педагогічна умова, що прогнозує використання методів, форм, засобів навчання:** Х. Їмей (акцентування педагогічної майстерності вчителя музичного мистецтва), В. Воеводін, І. Синевич, О. Горбенко, П. Юй, Т. Лінь, Т. Жуй, У. Сюань, С. Bennet і К. Sena More. 4) **педагогічна умова, спрямована на інтеграцію змісту освітнього компонента освітньої програми:** А. Денгаова (створення фахово орієнтованого освітнього середовища ЗВО), В. Хайдун, С. Вейвей, Ч. Вей, Я. Сяохан.

Отже, диференційовано найбільш уживані педагогічні умови, які, попри широку варіацію назв, за сутністю варто об'єднати в одну з груп.

Крім чітко ідентифікованих усталених умов (мотиваційна, знаннєва, операційна, самореалізаційна), виокремлено ще низку додаткових умов, що відображають особливості дослідження: **педагогічні умови, пов'язані зі специфікою фахової підготовки:** В. Лабунець (використання в педагогічній практиці форм, методів і засобів мистецьких інновацій, новаторства та самоосвіти, створення нових оригінальних методів навчання музики); **педагогічні умови, що стосуються самостійної роботи:** С. Гмиріна, Т. Киченко, Ю. Мережко (активізація та підтримка творчої самореалізації студентів у процесі художньо-творчої діяльності);

педагогічні умови, пов'язані з педагогічною практикою: І. Боднарук (актуалізація в процесі педагогічної практики теоретичних знань студентів щодо методики проведення музично-виховної роботи з учнями).

Отже, аналіз педагогічних умов формування етнокультурної компетентності в галузі музичної освіти за показником частотності й сутності уможливує виокремлення чотирьох авторських педагогічних умов.

Формування етнокультурної компетентності майбутніх викладачів вокалу може бути оптимальним у разі створення низки педагогічних умов. **Перша педагогічна умова** – педагогічне стимулювання художньо-творчої майстерності майбутнього викладача вокалу. Ця умова передбачає комплекс мотивів у процесі фахової підготовки, що спрямована на розвиток ціннісного ставлення майбутніх викладачів вокалу до власної культури й культури інших народів, формує етнокультурний освітній простір у закладах вищої освіти, з огляду на духовний потенціал, національно-культурні та сімейно-побутові традиції, що увідповіднені із високим рівнем толерантності, готовності, успішності компетентного й фахового провадження.

Друга педагогічна умова – інтеграція етнокультурного контенту до змісту підготовки майбутнього викладача вокалу. Зазначена умова спрямована на планування етнокультурного змісту в низці фахових дисциплін, що забезпечують підготовку майбутнього викладача вокалу в закладі вищої освіти. Для інтеграції змісту етнокультурної компетентності до змісту професійної підготовки варто брати до уваги позицію дослідника Л. Бреслера (Bresler, 1995). У науковому доробку вченого представлено підхід співрівної когнітивної інтеграції («Co-equal Cognitive Integration»), що вможливує інтеграцію кількох дисциплін (частіше, гуманітарного циклу) із використанням інформаційного контенту, який розкривається через пізнання мистецтва як такого, що втілює соціокультурний контекст і цінності певного історичного періоду. Цей підхід допомагає опанувати знання стилістичних епох, творчості композиторів, соціальних умов та історичних подій, брати повноцінну участь у дискусіях.

Третя умова – це активне використання педагогічного інструментарію для формування етнокультурної компетентності майбутнього викладача вокалу в процесі підготовки у ЗВО. Теоретичний аналіз використання педагогічного інструментарію (див. праці С. Гмиріна, Ч. Ін, Т. Киченко, Л. Лу, Ю. Мережко, Л. Соляр, С. Цзяюй) для формування етнокультурної компетентності вчителів

музики, майбутніх учителів музики, музики і хореографії, музичного мистецтва, майбутніх викладачів вокалу засвідчив, що методи, форми та засоби педагогічного інструментарію є специфічними й суміжними, водночас доповнюють один одного.

Педагогічний інструментарій для формування етнокультурної компетентності майбутнього викладача вокалу можна умовно розподілити на три групи: **Інформаційно-мотиваційна група**, що забезпечує виклад навчального матеріалу для виховання в здобувачів позитивного ставлення до професії, формує інтерес до інших стійких професійних мотивів. **Операційно-пізнавальна група** спрямована на пізнання нових, невідомих раніше властивостей об'єктів етнокультури, а також відношень між ними. **Креативно-діяльнісна група**, яка забезпечує результативність етнокультурної діяльності в ході пізнання здобувачами педагогічних і мистецьких явищ, процесів та фактів через набуття етнокультурної компетентності, що відрізняються від аналогів творчим рішенням.

Весь педагогічний інструментарій умовно поділений на **форми**: класичні (лекція, практичне, самостійне та індивідуальне заняття) та інноваційні (онлайн-навчання й зустрічі, семінари, вебінари, майстер-класи, конференції, фольк-фести, етнофоруми тощо), що використовують під час підготовки у ЗВО.

Застосування представлених трьох груп педагогічного інструментарію й форм навчання неможливе без низки **засобів**, що умовно диференційовані на дві групи: матеріальні (технічні засоби, музичні інструменти, навчально-методична література, ноти); нематеріальні (соціальні мережі, інтернет-розсилання, онлайн-візуалізація й виставки, презентації).

Отже, доцільний педагогічний інструментарій дає змогу не лише організувати освітню, методичну, виховну роботу, а й налагоджувати етнокультурну комунікацію здобувачів, що виводить взаємини викладача та здобувача освіти на вищий етнокультурний рівень обміну досвідом.

Четверта умова – сприяння етнокультурно-орієнтованій самоосвітній діяльності майбутніх викладачів вокалу, що спрямоване на постійний діяльнісний процес саморозвитку як на систематичне використання всіх знань під час фахової підготовки в закладах вищої освіти.

Учені В. Гузинський, І. Жорова, І. Зязюн, Л. Назаренко, Ч. Танлінь та інші вважають, що «самоосвіта», «саморозвиток», «самоосвітня діяльність» пов'язані з діяльнісним підходом у педагогіці. Це першоджерело функціонування

активної самоосвітньої діяльності здобувача, незалежно від того, яку етнічну національність чи групу від представляє.

Питання саморозвитку й самоосвіти особистості актуалізовані в статті 23 «Конституції України», де передбачено, що кожна людина має право на вільний розвиток своєї особистості, якщо не порушено права і свободи інших людей, повинна виконувати обов'язки перед суспільством, у якому забезпечено її вільний і всебічний розвиток (Конституція України, 2020).

Сучасні освітні реалії в Україні окреслюють перед кваліфікованими й ініціативними фахівцями в галузі мистецької освіти нові виклики, що спонукають до оперативної наукової адаптації, самостійного розвитку, засвоєння нових знань, розширення навичок і вмій, самовдосконалення відповідно до потреб суспільства. Щоб активізувати самостійну діяльність здобувача, необхідно виокремити інструментарій для забезпечення індивідуальної освітньої траєкторії: 1. Шляхи індивідуальної освітньої траєкторії. 2. Потреби та запити здобувачів щодо змішаної форми навчання (індивідуальної, очної, дистанційної). 3. Основні складники змісту індивідуальної освітньої траєкторії майбутнього викладача вокалу.

Отже, така педагогічна умова освітнього процесу, як сприяння етнокультурно-орієнтованій самоосвітній діяльності майбутніх викладачів вокалу, передбачає постійний розвиток особистісно-професійних якостей здобувача, стимулює самовдосконалення особистості як конкурентоспроможного фахівця в галузі мистецької освіти.

Етнокультурну компетентність майбутнього викладача вокалу формують через реалізацію таких педагогічних умов: педагогічне стимулювання художньо-творчої майстерності майбутнього викладача вокалу; інтеграція етнокультурного контенту до змісту підготовки майбутнього викладача вокалу, що передбачає планування етнокультурного змісту в низці фахових дисциплін; активне використання педагогічного інструментарію для формування етнокультурної компетентності майбутнього викладача вокалу в процесі підготовки у ЗВО;

сприяння етнокультурно-орієнтованій самоосвітній діяльності майбутніх викладачів вокалу, що пов'язане з постійним діяльнісним процесом саморозвитку.

Висновки. На основі теоретичного аналізу витлумачено сутність поняття «педагогічна умова». Унаслідок осмислення описаних у науці педагогічних умов формування ЕКК учителів музики, майбутніх учителів музики, музики і хореографії, музичного мистецтва, викладачів вокалу та майбутніх викладачів вокалу, виокремлено найбільш уживані педагогічні умови: мотиваційна педагогічна умова; педагогічна умова, спрямована на активізацію й самореалізацію; педагогічна умова, зорієнтована на використання методів, форм, засобів педагогічного інструментарію; педагогічна умова, що передбачає інтеграцію змісту освітнього компонента освітньої програми. Диференційовані педагогічні умови послугували підґрунтям для розроблення авторських педагогічних умов формування етнокультурної компетентності майбутнього викладача вокалу: педагогічне стимулювання художньо-творчої майстерності майбутнього викладача вокалу, що передбачає комплекс мотивів у процесі фахової підготовки; інтеграція етнокультурного контенту до змісту підготовки майбутнього викладача вокалу, що пов'язане з плануванням етнокультурного змісту в низці фахових дисциплін; активне використання педагогічного інструментарію для формування етнокультурної компетентності майбутнього викладача вокалу в процесі підготовки у ЗВО, що прогнозує активне залучення до процесу підготовки здобувачів широкого діапазону форм, методів, технологій; сприяння етнокультурно-орієнтованій самоосвітній діяльності майбутніх викладачів вокалу, що передбачає постійний діяльнісний процес саморозвитку, систематичне використання всіх знань здобувача під час фахової підготовки в закладах вищої освіти.

Отже, реалізація сукупності представлених педагогічних умов дасть змогу системно організувати процес формування етнокультурної компетентності майбутнього викладача вокалу під час фахової підготовки в закладі вищої освіти.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови / уклад. і гол. ред. В. Т. Бусел. Ірпінь: ВТФ «Перун», 2001. 1440 с.
2. Іфан У. Методика підготовки майбутніх учителів музики України і Китаю до роботи в умовах полікультурного середовища: автореф. дис. ... к. пед. наук: 13.00.02 «Теорія та методика музичного виховання» / НПУ ім. М. П. Драгоманова. Київ, 2012. 23 с.
3. Ін Ч. Модель формування етнокультурної компетентності майбутніх учителів музики і хореографії з КНР у вищих педагогічних навчальних закладах України. Проблеми підготовки сучасного вчителя: журнал. 2017. № 16. URL: <https://bit.ly/3HiDKft> (дата звернення: 06.12.2022).

4. Конституція України від 01.01.2020 р. № 254к/96-ВР, підстава 27 IX с. 23.
5. Лу Л. Методика формування етнокультурної компетентності майбутніх учителів музики в педагогічних університетах України і Китаю: автореф. дис. ... к. пед. наук: 13.00.02 «Теорія та методика музичного виховання» / НПУ ім. М. П. Драгоманова. Київ, 2014. 23 с.
6. Маєвська Л. М. Особливості формування етнокультурної компетентності майбутнього педагога в контексті глобалізаційних зрушень. Гуманітарний вісник ДВНЗ Переяслав-Хмельницького держ. пед. ун-т ім. Г. Сковороди: науково-теоретичний збірник. Переяслав-Хмельницький, 2006. С. 303–309. URL: <https://binged.it/3Y5RZLe> (дата звернення: 25.11.2009).
7. Малькова М. О. Формування професійної готовності майбутніх соціальних педагогів до взаємодії з девіантними підлітками: дис. ... к. пед. наук: 13.00.02 «Теорія та методика музичного виховання» / Луган. нац. пед. ун-т ім. Т. Шевченка. Луганськ, 2006. 252 с.
8. Манько В. М. Дидактичні умови формування у студентів професійно-пізнавального інтересу до спеціальних дисциплін. Соціалізація особистості: збірник наукових праць НПУ ім. М. Драгоманова. Київ: «Логос», 2000. Вип. 2. С. 153–161.
9. Мережко Ю. В., Гмиріна С. В., Киченко Т. О. Педагогічні умови формування етнокультурної компетентності майбутніх викладачів вокалу у вищих закладах освіти. Інноваційна педагогіка: науковий журнал. 2022. № 50. Т. 2. С. 9–13.
10. Пастушенко Л. А. Педагогічна технологія розвитку професійної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва у вищих мистецьких навчальних закладах: дис. ... к. пед. наук: 13.00.04 «Теорія та методика професійної освіти» / РДГУ. Рівне, 2017. 244 с.
11. Словник-довідник з професійної педагогіки / за ред. А. В. Семенова. Одеса: Пальміра, 2006. 272 с.
12. Цзяюй С. Методичні засади етнокультурної підготовки майбутніх учителів музики у процесі фахового навчання: автореф. дис. ... к. пед. наук: 13.00.02 «Теорія і методика музичного навчання» / НПУ ім. М. П. Драгоманова. Київ, 2017. 23 с.
13. Ягупов В. В. Педагогіка: навч. посібник. Київ: Либідь, 2002. 560 с.
14. Bresler L. The Subservient, CoEqual, Affective, and Social Integration Styles and their Implications for the Arts. Arts Education Policy Review. 1995. Vol. 96. № 5. P. 31–37.

REFERENCES

1. Velykyi tlumachnyi slovnyk ukrayinskoï movy [A large explanatory dictionary of the modern Ukrainian language]. uklad I hol. Zared. V. T. Busel. Irpin: VTF “Perun”, 2001. 1440 p. [in Ukrainian].
2. Ifan U. Metodyka pidhotovky maibutnix uchyteliv muzyky Ukrainy i Kytaiu do roboty v umovakh polikulturnoho seredovyscha [Methods of training future music teachers of Ukraine and China to work in a multicultural environment]: avtoref. dys. ... dokt. ped. nauk: 13.00.02. “Theory and method of musical education” / NPU im. M. P. Drahomanova. Kyiv, 2012. 23 p. [in Ukrainian].
3. Yin Ch. Model formuvannia etnokulturnoi kompetentnosti maibutnix uchyteliv muzyky i khoreohrafiï z KNR u vyshchyykh pedahohichnykh navchalnykh zakladakh Ukrainy [A model of the formation of ethnocultural competence of future music and choreography teachers from the People’s Republic of China in higher pedagogical educational institutions of Ukraine] Problems of modern teacher training: journal, 2017 № 16. URL: <https://cutt.ly/DCuE6uw> (date d’application 06.12.2022) [in Ukrainian].
4. Kontytutsia Ukrainy vid 01.01.2020 r. № 254k/96-VR, pidstava 27 IX st.23. [Constitution of Ukraine from 01.01.2020 № 254k/96-VR, ground 27 IX art. 23] [in Ukrainian].
5. Lu L. Metodyka formuvannia etnokulturnoi kompetentnosti maibutnokh uchyteliv muzyky v pehohichnykh universytetakh Ukrainy i Kytaiu [Methodology of formation of ethnocultural competence of future music teachers in pedagogical universities of Ukraine and China: avtoref. dys. ... dokt. ped. nauk: 13.00.02. “Theory and method of musical education” NPU im. M. P. Drahomanova. Kyiv, 2014. 23p. [in Ukrainian].
6. Maievskya L. M. Osoblyvosti formuvannja etnokulturnoji kompetentnosti majbutnjogho pedaghogha v konteksti ghlobalizacij nykh zvorushenj [Features of the formation of ethnocultural competence of the future teacher in the context of globalization of their movements]. The humanitarian bulletin of the Pereiaslav-Khmelnitskyi state educational institution. ped. Univ. named after G. Skovorody: scientific and theoretical collection. Pereiaslav-Khmelnitskyi, 2006. P. 303–309. URL: <https://binged.it/3Y5RZLe> (date d’application 06.12.2022). [in Ukrainian].
7. Malkova M. O. Formuvannia profesiinoyi hotovnosti maibutnix sotsialnykh pedahohiv do vzaiemodiyi z deviantnymy pidlitkami [Formation of professional readiness of future social pedagogues for interaction with deviant adolescents]. dys. ... dokt. ped. nauk: 13.00.02. “Theory and method of musical education” Luhan. nat. ped. un-t. im. T. Shevchenko. Luhansk, 2006. 252 p. [in Ukrainian].
8. Manko V. M. Dydaktychni umovy formuvannia u studentiv profesiino-piznavalniho interesu do spetsialnykh dystsyplin [Didactic conditions for the formation of students’ professional and cognitive interest in special disciplines] Socialization of personality: collection of scientific papers NPU im. M. Drahomanova. Kyiv: “Lohos”, 2000. Issue 2. P. 153–161 [in Ukrainian].
9. Yu. V. Merezhko, S. V. Hmyrina, T. O. Kychenko. Pedahohichni umovy formuvannia entokulturnoyi kompetentnosti maibutnix vykladachiv vokalu u vyshchyykh zakladakh osvity [Pedagogical conditions for the formation of ethnocultural competence of future vocal teachers in higher education institutions]. Innovative Pedagogy: scientific journal. 2022, № 50, Vol. 2, P.9–13. URL: <https://bit.ly/3FvyUdO> (date d’application 10.11.2022). [in Ukrainian].

10. Pastuschenko L. A. Pedagogichna tekhnolohiia rozvytku profesiinoyi kompetentosti maibutnikh uchyteliv muzychnoho mystetstva u vyshchych mystetskykh navchalnykh zakladakh [Pedagogical technology for the development of professional competence of future teachers of musical art in higher art educational institutions]: avtoref. dys. ... dokt. ped. nauk: 13.00.04. "Theory and methodology of professional education" RDHU. Rivne, 2017. 244 p. [in Ukrainian].
11. Slovnik-dovydruk z profesyinoi pedahohiku [Dictionary-handbook of professional pedagogy] / Zared. A. V. Semenov. Odesa: Palmyra, 2006. 272 p. [in Ukrainian].
12. Tsziau S. Metodichni zasady etnokulturnoi pidhotovky maibutnikh uchyteliv muzyky u protsesi fakhovoho navchannia [Methodological principles of ethnocultural training of future music teachers in the process of professional training]: avtoref. dys. ... dokt. ped. nauk: 13.00.04. "Theory and methodology of professional education" NPU im. M. P. Drahomanova. Kyiv, 2017. 23 p. [in Ukrainian].
13. Iahupov V. V. Pedahohika: navch. posibnyk [Pedagogy: study guide]. Kyiv: Lybid, 2002. 560 p. [in Ukrainian].
14. Bresler L. The Subservient, CoEqual, Affective, and Social Integration Styles and their Implications for the Arts. Arts Education Policy Review, Vol. 96 № 5, 1995 P. 31 d–37.